

TÉTELEK

AZ ÖSSZES

JOG- ÉS ÁLLAMTUDOMÁNYOKBÓL,

MELYEKET

A MAGYAR KIR. TUDOMÁNYOS EGYETEMBEN

KIÁLLOTT SZIGORLATOK UTÁN

A JOGTUDORI RANG ELNYERÉSE VÉGETT

A TEKINTETES

JOGI KAR HELYBENHAGYÁSÁVAL

NYILVÁNOS VITATKOZÁS ALÁ

BOCSÁT

WINTER PÉTER

1867. Junius hó 15-kén, déli $\frac{1}{2}$ óraker.

PEST,

NYOMATOTT EMICH GUSZTÁV, MAGYAR AKAD. NYOMDÁSZNÁL.

1867.

KNY-19-00176

FŐTISZTELENDŐ

BENDE JÓZSEF

HITTUDOR, ESPEREST ÉS PLEBÁNOS URNAK

ÖRÖK HÁLÁM JELEÜL

AJÁNLOM.

THE END OF THE WORLD

Észjogból.

1. Az ész og ismerete szükséges és hasznos minden polgárra nézve.

2. Az észjog elveit nem lehet a nemzetek tételés jogintézeteikből, mint főforrásukból származtatni.

3. Az államléte természeti szükségesen és észparancson alapszik.

4. Az állam keletkezése a jogbölcésészetben nem történelmi, hanem bölcselmi szempontból tárgyalandó.

5. A szabad kivándorlás nem ellenkezik az észjog elveivel.

6. A háború kitörését hadizenetnek kell megelőzni.

Egyházjogból.

1. Alizidor gyűjteményének Rómábani keletkezése iránt némely írók által kijelentett s gyanúokkal támogatott vélemény, több elvitázhatlan tény körülmény által czáfoltatik meg.

2. Csak a jogilag és tényleg megürült javadalom jogérvényesen betölthető.

3. A püspökök nem egyényleg véve az egyes apostoloknak utódai, hanem az összes püspöki kar az apostoli testület utódául tekintendő.

4. A valláskülönbség házasság-bontó természete nem tételes egyháztörvényen, hanem szokáson alapul.

5. A plebános a házasságnál csak mint ünnepélyes tanu van jelen.

6. Alattomos házasság csak ott köttethetik érvényesen, hol a tridenti zsinat kánonjai kihirdetve nincsenek.

Római jogból.

1. A *litiscontestatio* után a felek a pertárgyáról többé nem rendelkezhetnek.

2. A jogi birtokhoz a római jog megkívánja az *animus domini*-t.

3. A *dotis retentio*-nak helye van ráfordítások miatt továbbá elválásnál *propter liberos*, sőt *propter mores* is.

4. A *peculium castrense et quasi castrense* legújabb jog szerint a fiu teljes és szabad tulajdona úgy, hogy az atya még hasznát sem élvezheti, egy pontban mindazáltal *peculiumi* természete mégis mutatkozik.

Magyar magánjogból.

1. A szokásnak, hogy kötelező erővel birjon, hosszas gyakorlat által kell támogatatni.

2. A fusított nőnek gyermekei nemesek lettek, ha férje nemtelen volt is.

3. A régi magánjog a bányarészletet ingatlannak tekintette.

4. A contractualis jorzágot egyedül magszakadás czimén lehetett adományozni.

5. A nemesi ősi vagyonban az örökösödés alapja a jogközösség volt.

6. A törvénytelen gyermek még anyja után sem bir örökösödési joggal.

7. A leánynegyed ei nem évülő jog volt.

8. Fekvő vagyont kézi-zálogképen elzálogosítani többé nem lehet.

Osztrák magánjogból.

1. A törvények visszaható erővel nem bírnak.
2. A polgári törvények kötelezik mindazon országok álladalmi polgárait, melyek számára kihirdettettek.
3. Minden ember már születésénél fogva bir jogképességgel, tehát személynek tekintendő.
4. A felén tuli sérelem adta jogorvoslat a méltányosságon alapszik.
5. A plg. tk. 540. §. alkalmazható azokra is mint örökösökre, kik az örökhagyó házasságon kívüli gyermekét sértették meg, ha e rokonság a sértő előtt tudva volt.
6. A közös dolognak a közösség megszüntetése után leendő felosztásánál a szótöbbség nem érvényes.
7. A plg. tk. 1480. §.-ban e szó alatt „adók“ nem állami adó értendő, mert ez el nem évül, hanem egyéb a d ó z á s o k , melyek valakit pl. örökhaszonbéri, örök-béri, vagy földbéri szerződésből illetnek.

Váltójogból.

1. Minden váltóbeli kötelezés csak a váltóra tett írásból származik.

2. A váltó telekkönyvi bekebelezés által elveszti váltói minőségét, de nem a váltóbiróságok határozatai.

3. Személyes fogság magyar váltójog szerint csak a vagyoni végrehajtás eredménytelensége esetében rendelhető el.

4. Ingó zálog által biztosított hitelező a csődbírósághoz nincs kötve.

5. Ha a kibocsátó hátírat által a váltó tulajdonába jön, magyar váltójog szerint még az elfogadót sem támadhatja meg nem fizetés esetében, kivéven saját rendeletre szóló váltóknál.

6. Ha a váltó bár egészen hamis, a forгатók mégis következőiknek váltójogilag le vannak kötelezve.

Büntetőjog és eljárásból.

1. A büntett létesül, ha tárgyára nézve tévedés jött is közbe.

2. A pénzbírságok csak kisebb büntetteknel egyeznek meg az eszélyesség követelményeivel.

3. A szabadság-büntetések czélszerűen alkalmazva minden büntettre nézve legelőnyösebbek és így leginkább helyeselhetők.

4. A testi büntetés sem az igazság, sem az erkölcsiség szempontjából nem igazolható.

5. A kegyelmezési jog a közjog szempontjából ítélendő meg, s azért nem függ az elmarasztaltnak sem kérelmétől, sem beleegyezésétől.

6. A hamis eskü ténykérdésének megítélése az egyházi bíróságok illetősége alá tartozik.

7. Bünyjelenségek nyomán senkit halálra itélni nem lehet.

Polgári törvénykezésből.

1. Semmiségi panasznak csak a lényeges perbeli formaszerűségek megsértése esetében van helye.

2. Adományi perek az ősiségi patens értelmében többé meg nem indíthatók.

3. Oly okirat, melyre nézve az ellenfél legközelebbi periratában kifogást nem tett, aggálytalan, és valódinak tekintendő.

4. Idegenek ellen hozott bírói határozatok végrehajtása tekintetében a viszonyosság elve követendő.

5. A perujtás a kielégítési végrehajtást nem gátolja

6. A vásári bíróság ítélete nem fellebbezhető.

7. A bírónak tisztii kötelessége az egyességet a feleknek ajánlani.

Politikai tudományokból.

1. Az igazságszolgáltatásnál a jövedelem szerzés soha se tekintethetik célnek.

2. A szabad kereskedési rendszere legtökéletesebb biztosítéka a nemzetgazdászati jólétnek és haladásnak.

3. Valamely dolog mind használati, mind csere értéke változik idő jártával.

4. A piaczi ár nem mindig irányul a termelési ár felé.

5. Az állandóan nagyobb de nem szerfeletti nagy munkabér nemzetgazdászati szempontból hasznos.

Az egyenes adók bérbe adása ellenkezik mind az állam gazdászati céljával, mind a méltányossággal.

7. Az alkotmánynak biztosítékokkal kell birnia.

Statistikából.

1. Hogy fokozottabb halandóság által okoztatni szokott nép veszteség kedvező évek által rendszerént helyre-pótoltatik, az ausztriai, jelesen a magyar birodalmi statistikából is félreismerhetlenül kitünik.

2. Magyarország gabnatermelése a nemzeti vagyonnosságnak egyik főbb tényezője ugyan, de csak helyesebb vetésforgási rendszer mellett fog biztos vagyontorrásul kínálkozni.

3. A mocsáros rétek alagsövezése, csatornázása és időnkénti öntözése által egyedül emelhető lenne elhanyagolt rétművelésünk.

4. A só egyedárusság legfőbb akadály a mezei, mint mű iparunk örvedetesb felvirágzásának.

5. Az eddigi magyarhoni vaspályák azért nem felelnek meg a kereskedelmi igényeknek, mert létrehozásuknál inkább helybeli, mint közérdekek szolgáltak kiindulási pontul.

6. Közhittelünk emelésére nemcsak a váltó- hanem többi törvényhatóságaink részéről is gyorsabb igazságszolgáltatás igényeltetnék.

